

נושא העבודה

מעצרים

תאריך : דצמבר 2015

העבודה מוגשת בחסות העמותה של נוער שוחר משפט עברי.

הקדמה אישית

בעבודה זו אעסוק במעצרים, כאשר אציג את המשפט העברי והמשפט הישראלי.

אערוך השוואה בין שני סוגי המשפטים ואביא את כל צד לגופו.

אתמקד במקרים בהם אדם נכנס למעצר, מהו חשד סביר המאפשר לעצור אדם, מהו

זמן שאדם יכול לשהות במעצר ועוד.

בחרתי לעסוק בנושא זה מכיוון שזהו נושא מאוד מעניין ואני רוצה לחקור אותו יותר לעומק ולהיכנס לפרטיו הבסיסים של נושא המעצרים.

בס"ד

תוכן העניינים

2	הקדמה אישית	פרק ראשון
3	תוכן עניינים	פרק שני
4	מבוא	פרק שלישי

5-8	מעצרים במשפט העברי	פרק רביעי
9-17	מעצרים במשפט הישראלי + פסקי דין	פרק חמישי
18	השוואה	פרק שישי
19	ביבליוגרפיה	פרק שביעי

מבוא

במהלך עבודתי אציג דברים משותפים בין המשפט העברי לבין המשפט הישראלי. יהיו דברים שלא יצוינו במשפט העברי אבל במשפט הישראלי כן. הנושא מעצרים כולל בתוכו בתחילה גם במשפט העברי וגם במשפט הישראלי ראיות ועדים, בלי ראיות ועדים לא ניתן להעמיד את האדם לדין.

במשפט הישראלי אציג יותר מידע ויותר עילות שעוסקים בדיני מעצרים, ובדינים אלו יותר נעזרים בהם כיום.

מעצרו של אדם ומשך זמנו במעצר בית או במאסר ינתן לפי גודל המעשה של הנאשם. הנושא מאוד מפרט ומציג לנו את כל התנאים והאפשרויות שיכולות להיות קיימות בכל סוגי המעצר.

משפט עברי:

המעצר הוא על פי רוב פגיעה בחירותו של האדם עוד לפני שנשפט והורשע¹.

המעצר נזכר בפעם הראשונה בסיפור יוסף, כאשר יש מראים לנו בסיפור זה גם ראיות ועדים. סיפור זה מתחיל כאשר אחיו של יוסף זרקו את יוסף לבור ולאחר זמן מה המצריים מצאו את יוסף בבור ולקחו אותו למצריים לעבד. בהמשך אשת פוטיפר מנסה לפתות את יוסף וכאשר יוסף אומר לאשת פוטיפר שהוא לא רוצה היא מושכת את יוסף והחולצה של יוסף נמצאת בידיה של אשת פוטיפר, היא הולכת עם החולצה

---

¹אנציקלופדיה עברית, ערך "מעצר ומאסר" כרך כד עמ' 56-60

לכל האנשים שנמצאים בבית שם באותו רגע ומספרת להם שיוסף ניסה לאנוס אותה, ואז היא מספרת את זה גם לפוטיפר, פוטיפר כועס ובעצם מכניס את יוסף אל בית הסוהר. מסיפור זה אפשר ללמוד שאשת פוטיפר הביאה איתה ראיות שיוסף רצה לאנוס אותה כמו החולצה של יוסף ובעקבות הראיות יוסף הוכנס לכלא. יוסף הושלך אל "בית הסוהר". בהמשך אנו מוצאים את מעצרו של שני שרי פרעה- שר המשקים, ושר האופים. עד לבירור משפטם במועד מאוחר יותר.²

במשפט העברי אנו מוצאים בשני מקומות שימוש במעצר כאמצעי שהתחלתו היא עיכוב עד לבירור העניין.

על בן האישה הישראלית שנקב את השם שנאמר "ויניחהו במשמר לפרש להם על פי ה'." ³מקושש העצים ביום שבת " ויניחהו אותו במשמר, כי לא פרש מה יעשה לו"⁴ מעשה שלילת חירותו של האדם יש בו שלושה סוגים של הגבלות על החירות: מעצר, מאסר פלילי, ומאסר אזרחי.

מעצר חשוד- הצורך בראיות: בתלמוד הירושלמי נקבע⁵ שאין לעצור חשוד אלא רק כשיש ראיות שהוא אכן ביצע את העבירה. ר' משה מרגלית בעל " פני משה " ⁶ – אם יש עדים שהרג את הנפש אע"פ שעדין לא חקרו ודרשו את העדים, תופסים אותו עד שיבואו עדים לבית הדין ובודקים אותו. לפי כך אין לעצור אדם אלא אם נחשד בעבירה חמורה ביותר⁷. בחידושויו על מסכת סנהדרין מביא הר"ן עמדה מתונה ולפיה ניתן

---

²בראשית לט, כ-כב בהמשך מתואר כיצד עצר יוסף את אחיו בדומה למעצר המנהלי שבימנו
³ויקרא כד, יב

⁵ירושלמי, סנהדרין, פרק ז הלכה ח
⁶ירושלמי, סנהדרין שם.
⁷שו"ת הריב"ש, סימן רלו

לעצור לצורכי חקירה גם מי שעבר עבירה קלה כגון גזל, ולא רק עבירה חמורה שעונשה במיתה⁸.

מאסר פלילי- עונשי: המאסר או בשמו הקודם "עונש כפייה"⁹ נזכר כאמצעי ענישה בפעם הראשונה בתקופת התלמוד¹⁰ מי שלקה ושנה, בית דין מכניסים אותו לכיפה ומאכילין אותו שעורין עד שכרסו מתבקעת " ומוסיפה התוספתא "¹¹ עבר עבירה שיש בה מלקות: פעם ראשונה ושניה מלקים אותו, ושלישית כונסין אותו לכיפה .

מכאן למדנו שהמאסר בימי התלמוד הופעל בעיקר במקרים של עבירות חמורות, ורק הלך והתרחב השימוש בעונש המאסר. וציין מ' אלון¹² שהמאסר העונשי התקבל כחלק מהותי של מערכת הענישה במשפט העברי.

מאסר אזרחי- מאסר על חוב: בתקופת המקרא לא נהגו לאסור אדם בגלל אי פירעון חוב¹³ . בתקופת התלמוד הבחינו בן לווה עני, שאסור היה לנקוט נגדו אמצעי שיש בו משום פגיעה בחירותו האישית, לבין חייב בעל יכולת כלכלית שביקש להשתמט .

הזהירות שיש לנקוט מפני פגיעה בחירותו האישית של החייב נוגעת לא רק למאסרו אלא גם לחדירה לפרטיותו

הרמב"ם קובע ב"משנה תורה" הסדר מפורש בעניין מאסרו של הלווה¹⁴ - "דין תורה שבזמן שיתבע המלווה את חובו, אם נמצאו ללווה נכסים מסדירים לו ונותנים לבעל

⁸ וראה קמינר

⁹ למקורו של העונש, ראה סנהדרין פא ע"ב וראה פירוש הר"ן למסכת סנהדרין "הכיפה" נגזרה מן כפ"ף על שום היות האדם הנמצא בתוכה כפוף או מפאת קמירות תקרתה. וראה דברי הרמב"ם בפירושו למשנה: "מושב מאסר עושין אותו בבתי הסוהר ויש בגובהו כקומת האדם בלבד, ואין לו בו איפה לשכב ולא לישון.

¹⁰ בבלי סנהדרין פא ע"ב

¹¹ תוספתא סנהדרין ב,ד

¹² להתפתחות המאסר בתקופה שלאחר חתימת התלמוד ראה: מ' אלון

¹³ ליחסי נושה ובעל חובו, ראה: דברים כד, ו: שם י-ג שמות כד-כו. ואולם המציאות היומיומית הייתה מעט שונה כך, למשל, אנו מוצאים שביקשו חייבים את חסותו של דוד בגלל פחדם מפני בעלי חובם.

¹⁴ הלכות מלווה ולווה ב, א. וראה מגיד משנה על אתר. להסתייגותו של הרמב"ם ראה גם שו"ת הרמב"ם, סימן תי.

חובו את השאר.. ואם לא נמצא ללווה כלום או נמצאו לו דברים שמסדרים לו בלבד ,
ילך הלווה לדרכו, ואין אוסרים אותו, ואין אומרים לו " הבא ראייה שאתה עני".
ומכל מקום אפשר לומר שאם הלווה מוחזק שיש לו מיטלטלין ומבריחן אפשר לבית
הדין לכופו ולאסרו. אבל אם הלווה עני ואין לו מה לשלם הדבר ברור שאסור לתפשו
בגופו ולענות נפשו.

מעצרים על פי המשפט העברי הוזכרו לראשונה במקרא בהם נעצרו עבריינים לפני
הבירור המשפטי. האחד הוא "המגדף" והשני הוא "המקושש". התנאים מבחינים בין
מעצרו של המקושש לבין מעצרו של המגדף: "יודע היה משה רבנו שהמקושש
במיתה...אלא לא היה יודע באיזה מיתה נהרג...אבל מגדף...לא היה משה יודע אם
הוא בן מיתה".

כמו כן מוצאים במקור אחר שהתנאים דורשים מעצר של אדם במקרה שחיבל חבלה
העלולה להביא למיתתו של הנחבל. בספר שמות אנו קוראים: "וכי יריבון אנשים והיכה
איש את רעהו באבן או באגרופ ולא ימות ונפל למשכב, אם יקום והתהלך בחוץ על
משענתו ונקה המכה". על כך דורשת המכילתא: "ונקה המכה... אם יקום והתהלך
בחוץ"-מגיד שחובשין אותו עד שמרפא. כלומר, ברגע שמוסר החשש שימות הנחבל
כתוצאה מהמכה ישוחרר הנעצר. הלכה נוספת במקרה בו אמדו את המוכה שהוא
עתיד למות כתוצאה מהחבלה- וכך פסק הרמב"ם: "המכה את חברו באבן או באגרופ
וכיוצא בהן, אומדין אותו... ואם אמדוהו למיתה אוסרים את המכה בבית הסוהר מיד,
וממתינין לזה, אם מת- יהרג המכה – ואם הוקל ונתרפא רפואה שלמה והלך בשוק על
רגליו כאשר הבריא- משלם המכה חמישה דברים ונפטר". בדין של נאשם בדיני
נפשות, ייעצר קודם, עד לגמר דינו

עפ"י הירושלמי- לא יהיה ניתן לעצור אדם טרם בירור דינו, רק אם ישנה טענה בבית המשפט של עד המעיד על אותו אדם בביצוע העבירה. במקרה והעדים אינם מגיעים לבית המשפט להוכיח את אשמתו של החשוד בביצוע העבירה אי אפשר לעצרו.

משפט ישראלי:

בשנת 1996 בא לעולם חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים). חוק זה יצר מהפכה בתחום המעצרים. חוק המעצרים הוא בעצם חוק יסוד-כבוד האדם וחירותו. הגיל המינימלי¹⁵ לנשיאת אחריות פלילית בישראל הוא 12. משמעות הדבר היא שחל איסור מוחלט לעצור או אף לעכב קטין מתחת לגיל זה. מכאן ואילך החוק עושה הבחנה בין קטינים בעלי אחריות פלילית. שוטר רשאי לעצור קטין שמלאו לו 12 אך

15

https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A2%D7%A6%D7%A8_%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C

טרם מלאו לו 14 לזמן מוגבל של 12 שעות. לעומת זאת, מעצר של קטין מעל גיל 14 הוא כמעצר בגיר, דהיינו 24 שעות. לאחר תום תקופת המעצר יש להביא את הקטין העצור לבית משפט לנוער שבו יושב שופט נוער המוסמך לדון בעבירות ובהארכות מעצר של קטינים. באשר לכבילת קטין, קטין מעל גיל 14 ניתן לכבול באזיקים בדומה לבגיר, בעוד שקטין שמלאו לו 12 אך טרם מלאו לו 14 יוגדר כעצור מיוחד, ודרוש אישור מיוחד של קצין משטרה על מנת לכבולו.

עילת מעצר :

על פי סעיף 21(א)(1) לחוק המעצרים רשאי בית המשפט (ולא חייב) להורות על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים נגדו, אם הוא סבור שנתקיימה אחת מן החלופות המפורטות בסעיף הקודם. כלומר בית המשפט איננו חייב עוד לצוות על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים נגדו, כמצוות המחוקק לפני תחילת תוקפו של חוק המעצרים, אלא, רשאי הוא להורות על שחרורו בערובה ובתנאי שחרור שייקבע.

מעצר ושחרור - עדיפות למעצר בצו: מעצר¹⁶ אדם יהיה בצו של שופט אלא

אם כן הוענקה בחוק סמכות לעצור בלא צו.

סיום המעצר - מעצרו של אדם יסתיים באחד מאלה: בתום תקופת המעצר שנקבעה לו, בהודעה לעצור על החלטת שופט או אדם מוסמך על סיום מעצרו, הותנה סיום מעצרו בתנאים – בהתמלא התנאים. וניתנה החלטה על שחרורו של אדם בהעדרו, תימסר לו, ללא דיחוי, הודעה על כך. תנאי החזקה במעצר - עצור יוחזק באחד מאלה: במקום מעצר, באחריות משטרת ישראל או שירות בתי הסוהר, שהשר לבטחון פנים

---

¹⁶דיני מעצרים בהליך הפלילי- הלכה למעשה שלומי נרקיס עו"ד איריס מרקוס עו"ד

הכריז עליו כמקום מעצר; הכרזה לפי סעיף זה תפורסם ברשומות, במקום פיקוח.

ביצוע צו מעצר - צו מעצר שניתן שלא בנוכחות החשוד, יבוצע בידי שוטר או בידי עובד ציבור שהוסמך לכך.

צו שניתן לפי סעיף קטן (א) יהיה בתוקף 180 ימים, אלא אם כן האריך השופט את התקופה, בהחלטה מנומקת בכתב.

צו מעצר שניתן בנוכחות החשוד, יבוצע בו במקום על ידי שוטר או עובד ציבור שהוסמך לכך, אלא אם כן הורה בית המשפט על ביצועו במועד אחר.

מעצר לפני הגשת כתב אישום - ציווה שופט על מעצרו של חשוד בנוכחותו, לא תעלה תקופת המעצר על 15 ימים, אולם רשאי שופט להאריך, מעת לעת, את המעצר לתקופות שלא יעלו על 15 ימים. לא יוחזק חשוד במעצר ברצף אחד בקשר לאותו אירוע, לרבות המעצר ללא צו, לתקופה העולה על 30 ימים, אלא אם כן הבקשה למעצר נוסף הוגשה באישור היועץ המשפטי לממשלה.

נעצר אדם וחקירתו נסתיימה, ישוחרר מהמעצר, ואולם אם הצהיר תובע כי עומדים להגיש כתב אישום נגדו ושוכנע בית המשפט, כי יש עילה לכאורה לבקש את מעצרו עד תום ההליכים, רשאי שופט להאריך את המעצר, מטעם זה, לתקופה שלא תעלה על 5 ימים.

עילות המעצר לפני הגשת כתב אישום:

שופט לא יצווה על מעצרו של אדם, אלא אם כן שוכנע כי קיים חשד סביר שהאדם עבר עבירה, שאיננה חטא ומתקיימת אחת מהעילות האלה: קיים יסוד סביר לחשש

ששחרור החשוד או אי מעצרו יביא לשיבוש הליכי חקירה או משפט, להתחמקות מחקירה מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר או יביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת.

כאשר קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את בטחונו של האדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה.

או אם כאשר בית המשפט שוכנע, מנימוקים מיוחדים שיש צורך לנקוט הליכי חקירה שלא ניתן לקיימם אלא כשהחשוד נתון במעצר. בית המשפט לא יצווה על מעצר לפי עילה זו לתקופה העולה על 5 ימים. שוכנע בית המשפט שלא ניתן לקיים את הליך החקירה בתוך התקופה האמורה, רשאי הוא לצוות על מעצר לתקופה ארוכה יותר או להאריכו ובלבד שסך כל התקופות לא יעלו על 15 ימים.

שופט לא יצווה על מעצר לפי סעיף קטן (א) אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של קביעת ערובה ותנאי ערובה, שפגיעתם בחירותו של החשוד פחותה.

מעצר לאחר הגשת כתב אישום - הוגש כתב אישום, רשאי בית המשפט שבפניו הוגש כתב האישום לצוות על מעצרו של הנאשם עד תום ההליכים המשפטיים, ובכלל זה על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, אם נתקיים אחד מאלה: בית המשפט סבור, על סמך חומר שהוגש לו, כי נתקיים אחד מאלה: קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם או אי-מעצרו יביא לשיבוש הליכי משפט, להתחמקות מהליכי שפיטה או מריצוי עונש מאסר, או יביא להעלמת רכוש, להשפעה על עדים או לפגיעה בראיות בדרך אחרת. קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונו של אדם, את בטחון הציבור, או את בטחון המדינה. הואשם הנאשם באחד מאלה:

עבירה שדינה מיתה או מאסר עולם, עבירת בטחון, עבירה לפי פקודת הסמים המסוכנים, למעט עבירה הנוגעת לשימוש בסם או להחזקת סם לשימוש עצמי, עבירה שנעשתה באלימות חמורה או באכזריות או תוך שימוש בנשק קר או חם, עבירת אלימות בבן משפחה כמשמעותו בחוק למניעת אלימות במשפחה.

בית משפט ציווה על מתן ערובה והערובה לא ניתנה להנחת דעתו של בית המשפט או שהופר תנאי מתנאי הערובה, או שנתקיימה עילה לביטול השחרור בערובה.

" חזקת המסוכנות":

כאמור, ישנה חזקה הנקראת "חזקת המסוכנות" שהיא ניתנת לסתירה וזאת אם הנאשם יצליח להוכיח אחרת. עילות המעצרים ניתנות לסתירה, על כך נטל ה"סתירה" מוטל כולו על הנאשם. גם אם קיימת עילת מעצר כנגד הנאשם, על בית המשפט לבחון חלופת מעצר, צריך לבדוק אם יש דרך אחרת שמסוכנותו של הנאשם פגיעתה תהיה פחותה. בבואו של בית המשפט לבדוק את מסוכנותו של נאשם עליו להתייחס לשני היבטים: האחד מתמקד במעשה, כלומר על בית המשפט לשקול האם המעשה שעשה הנאשם, כפי שעולה מכתב האישום, מעלה חשש למעשים דומים מצידו של הנאשם.

השני מתמקד בעושה, על בית המשפט לשקול האם נשקפת סכנה מן הנאשם, סכנה לציבור או ליחידיו. מדובר כאן גם על עבירות "קלות" וגם על חמורות, חובה על בית המשפט לבחון האם קיימת חלופת מעצר ראויה והאם חלופה המוצעת מבטיחה את תכלית המעצר.

שיבוש מהלכי משפט, ראיות והשפעה על עדים:

שיבוש הליכי משפט יכול להעשות על ידי בריחת הנאשם ממקום המשפט והימלטותו מאימת הדין. כאשר אדם מואשם בעבירה חמורה שיש בצידה עונש מאסר כבד, אנושי וטבעי שמחשבות של הימלטות יתרוצצו בראשו של הנאשם, אין ספק כי קיים חשש סביר לגביו שמא יימלט מריצוי הדין. חשש כאמור טוב למטרת צו עיכוב יציאה מן הארץ אך אין בו, למעט מקרים נדירים ויוצאי דופן, כדי להביא לשלילת חירותו על ידי מעצרו עד תום ההליכים. פגיעה בשלילת חירותו של נאשם תותר במקרים בהם קיימות הוכחות לכך שהנאשם ניסה לברוח להימלט מאימת הדין ומשנקט הנאשם בצעדים לקראת בריחה.

בית המשפט יורה על מעצרו של נאשם כאשר יגיע למסקנה כי קיים חשש שיבוש מהלכי משפט או שיבוש ראיות מצידו של הנאשם. כאשר הנאשם מטריד את עדי התביעה, ומנסה "לשנות" את גרסתם לטובתו, יש בכך נשום עילה קלאסית ללעוצרו עד תום ההליכים נגדו.

התחמקות מהליכי שפיטה\ הימלטות מהדין:

"קיים יסוד סביר לחשש ששחרור הנאשם יביא להתחמקות מהליכי שפיטה". העילה למעצרו של נאשם בפלילים עד תום ההליכים היא בקיומו של חשש סביר וממש של שיבוש הליכי משפט. מדוע תישלל מין הנאשם האפשרות לבקר טיבה של ראייה המצביעה, לטענת הפרקליטות, על קיומו של חשש כאמור לשיבוש הליכי משפט? אם לדעת התביעה קיים אינטרס ציבורי כה חשוב המחייב חיסויה של הראייה שבידה, עליה לבחור בקבלת חיסיון לראייה, מטעמים של אינטרס ציבורי ולוותר על הגשתה לבית המשפט.

עבירות שדורשות מעצר:

עבירות והעלמת רכוש: על פי סעיף 21 (א)(1)(ב) לחוק המעצרים הסכנה לבטחון של אדם נובעת בדרך כלל מעבירות של אלימות להבדיל מעבירות רכוש. אולם, הסכנה לביטחון הציבור רחבה יותר. עבירות רכוש, בנסיבות מסוימות עלולות לסכן את בטחון הציבור, שכן בין היתר, קיימות עבירות רכוש שטומנות בחובן סכנה של הידרדרות לאלימות, שיש בה סיכון חיי אדם. מהווה במקרים מסוימים איום על הסדר הציבורי. מעשים שנועדו לפגוע ברכוש ולשלול רכוש, פוגעים בסדרי החברה, פוגעים גם בזכויותיהם היסודיים של יחידה ובנסיבות מסוימות יש בהן כדי לסכן את בטחונה של החברה ואת בטחון של כל אדם בה. בנוסף על כך, עבירות רכוש טומנות בחובן סיכון טבוע כי בתנאים מסוימים הן יבוצעו באלימות ותוך סיכון חיי אדם, או שלמות גופו, אם לצורך הגשת הרכוש, אם לשם שמירה עליו ואם לצורך הימלטות המבצעים מעונש.

סיכון בטחון של אדם, בטחון הציבור ובטחון המדינה: חוק המעצרים מונה שלוש עילות מעצר. האחת, מסוכנות לבטחון של אדם. השניה, מסוכנות לבטחון של הציבור. השלישית, מסוכנות לבטחון המדינה.

בנסיבות מיוחדות גם עבירת רכוש לרבות עבירות מרמה וזיוף, עשויות, להקים עילת מעצר. עילת מעצר שכזו תקום כשיווצר יסוד סביר לחשש שאדם שכזה ימשיך לבצע עבירות כאמור ואם ישוחרר תיווצר סכנה לבטחון המדינה.

פסק דין- הוגש לבית משפט השלום כתב אישום המייחס לו הפרת צן בית משפט שנועד להגן על אדם, וכן עבירת איומים. זאת, בנוגע למעשים שביצע כלפי המתלוננת, עימה הוא מצוי בהליכי גירושין. בימ"ש השלום הורה על מעצרו עד לתום ההליכים.

ההחלטה - בית המשפט יורה על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו

רק מקום שקיימות ראיות לכאורה להוכחת אשמתו. בית המשפט יורה אפוא על מעצרו של נאשם באם קיים סיכוי סביר לכך שיהא בראיות הקיימות נגדו, לאחר שעברו את כור ההיתוך של ההליך הפלילי, כדי להביא להרשעתו של הנאשם.

אני סבור כי בחינת הראיות הקיימות בתיק דנן באספקלריה זו מובילה למסקנה כי קיימות ראיות לכאורה לכך שהעורר ביצע את המעשים המיוחסים לו בכתב האישום.

משהואשם העורר בהפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם ובאיומים, קיים יסוד סביר לחשש שהנאשם יסכן את בטחונה של המתלוננת, כך שקמה נגדו עילה להשארתי במעצר עד תום ההליכים נגדו לפי סעיף [21\(א\)\(1\)\(ב\)](#), אשר מקים חזקת מסוכנות ביחס למי שנכס לגדרו. מסוכנותו הרבה של העורר ביחס למתלוננת מקבלת משנה תוקף נוכח הרשעתו של העורר ביום 3.9.08, על פי הודאתו, על ידי בית משפט השלום בעכו בעבירות של תקיפת בן זוג, איומים והפרת צו בית משפט שנועד להגן על אדם, כאשר שתי העבירות האחרונות מיוחסות לעורר בכתב אישום נשוא ערר זה, ונוכח עברו הפלילי הלא מבוטל של העורר אשר כולל ביצוען של חמש עבירות שחלקן אינן מן הקלות.

באשר לטענת העורר לפיה קיים פגם בהגשת בקשה למעצר העורר עד תום ההליכים נגדו לבית משפט השלום בקריות במקביל להגשת בקשה לעיון חוזר של שחרור העורר לחלופת מעצר לבית משפט השלום בעכו משוללת כל יסוד. הגם ששני ההליכים מתנהלים בעניינו של העורר, המדובר בשני הליכים נפרדים אשר מתנהלים בבתי משפט שונים ובגין מעשים שונים, כאשר גם הליכי המעצר במסגרת כל אחד מהם נפרדים הם ונבחנים לאור השיקולים והצרכים הייחודיים הקיימים בכל אחד

מהם. מכאן, שאין כל פגם בהגשת שתי הבקשות, המתייחסות כל אחת לתיק עיקרי אחר, במקביל.

נוכח כל האמור לעיל, ונוכח העובדה כי המדובר בתיק לא מורכב שאינו צפוי להתנהל זמן רב, כאשר ישיבת ההוכחות הראשונה בו כבר התקיימה ואילו הישיבה השניה נקבעה ליום 12.1.09, הערר נדחה. העורר יוותר במעצר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

פסק דין - המשיב, קטין, הואשם יחד עם אביו בעבירת רצח. בית המשפט המחוזי הורה לשחררו.

ההחלטה - בית המשפט העליון פסק: א. (1) מי שעצור בשל עבירה שדינה מיתה או שדינה מאסר עולם ועונש זה בלבד — לא ישוחרר בערובה.

(2) אין דיבה אשמתו של אדם בעבירת רצח כדי להצדיק את מעצרו, אלא לשכנע את בית המשפט, שמצוי ביד החומר, שיש בו כדי לעורר חשד סביר בדבר מעורבותו בעבירת רצח.

(3) בשלב הדיון במעצר אין אפשרות ואין גם צורך לקבוע ממצאים מוחלטים לגבי הראיות, אלא יש לבחון, אם ראיות התביעה מקיימות תשתית עובדתית, הקושרת את הנאשם אל המעשה המיוחס לו.

-המשיב ואביו הואשמו בעבירת רצח, והאב, גם בעבירת ניסיון לרצח. אביו של המשיב נעצר בבית המשפט המחוזי בתל-אביב יפו, שניתן, בהסכמתו, עד לגמר ההליכים כנגדו, אך המשיב, שהוא כבן 16 שנה, שוחרר. בית המשפט המחוזי הורה לעכב את השחרור עד 48 שעות כדי לאפשר למדינה לערער על החלטתו, אך הערר, המתברר לפניי כעת, הוגש רק סמוך לתום התקופה האמורה, ומשום כך מתהלך

בינתיים המשיב חופשי. הכלל הוא, שמי שעצור בשל עבירה שדינה מיתה או שדינה מאסר עולם ועונש זה בלבד לאיש השוחרר בערובה.

נקבע, שאין דיבה אשמתו של אדם בעבירת רצח כדי להצדיק את מעצרו, אלא ששומה על התביעה לשכנע את בית המשפט, שמצוי בידה חומר, שישבו כדי לעורר חשד סביר בדבר מעורבותו בעבירת רצח.

סיכומם של הדברים הוא, שלא הונחה לפני בית המשפט תשתית ראייתית מספקת, שיש בה כדי לסבך את המשיב במעשה הרצח. לפיכך יש לדחות את הערר, ואני דוחה אותו.

השוואה בין המשפט הישראלי למשפט העברי:

ראינו במהלך העבודה כי ישנם דינים הדומים בין המשפט הישראלי למשפט העברי. מאידך, ישנם דינים השונים בין המשפט הישראלי למשפט העברי. כמו כן ישנן סוגיות להן ישנה התייחסות במשפט הישראלי אך לא במשפט העברי, להיפך. הנושא מעצרים נדון הן במשפט הישראלי והן במשפט העברי אבל יש שוני בהתייחסות.

במשפט העברי לא נתון לנו גיל המעצר ולעומת המשפט הישראלי שכן מדברים על הגיל, ממתי אפשר לעצור אדם עד מתי.

גם במשפט העברי וגם במשפט הישראלי צריך לקיים דיון ולברר הכל לפני ההחלטה שמוטלת על הנאשם.

גם במשפט העברי וגם במשפט הישראלי יש צורך בעדים ובראיות עוד לפני שהתחיל המשפט.

ביבליוגרפיה:

משפט עברי:

- אנציקלופדיה עברית, ערך "מעצר ומאסר" כרך כד עמ' 56-60
- בראשית לט, כ-כב בהמשך מתואר כיצד עצר יוסף את אחיו בדומה למעצר המנהלי שבימנו
- ויקרא כד, יב
- ירושלמי, סנהדרין, פרק ז הלכה ח
- ירושלמי, סנהדרין שם.
- שו"ת הריב"ש, ש, סימן רלו
- וראה קמינר
- למקורו של העונש, ראה סנהדרין פא ע"ב וראה פירוש הר"ן למסכת סנהדרין "הכיפה" נגזרה מן כפ"ף על שום היות האדם הנמצא בתוכה כפוף או מפאת קמירות תקרתה. וראה דברי הרמב"ם בפירוש למשנה: "מושב מאסר עושין אותו בבתי הסוהר ויש בגובהו כקומת האדם בלבד, ואין לו בו איפה לשכב ולא לישון.
- בבלי סנהדרין פא ע"ב
- תוספתא סנהדרין ב, ד
- להתפתחות המאסר בתקופה שלאחר חתימת התלמוד ראה: מ' אלון
- ליחסי נושה ובעל חובו, ראה: דברים כד, ו: שם י-יג שמות כד-כו. ואולם המציאות היומיומית הייתה מעט שונה כך, למשל, אנו מוצאים שביקשו חייבים את חסותו של דוד בגלל פחדם מפני בעלי חובם.

- הלכות מלווה ולווה ב, א. וראה מגיד משנה על אתר. להסתייגותו של הרמב"ם ראה גם שו"ת הרמב"ם, סימן תי.

משפט ישראלי:

- https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A2%D7%A6%D7%A8_%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C

- ספר- דיני מעצרים בהליך הפלילי

הלכה למעשה.

- http://www.nevo.co.il/law_html/Law01/055_103.htm